

STUDIEDAG INCLUSIEF ONDERWIJS: STWT

Tijdens de Dag van de Leraar en de Week van de Diversiteit greep STWT het moment aan om onder de noemer 'Samen STWT' een studiedag te organiseren rondom het thema inclusief onderwijs. Met alle onderwijsprofessionals van de 16 scholen onder hun bestuur, SPO-West, de Raad van Toezicht én het bestuurskantoor - samen goed voor ongeveer 600 personen - hebben ze een hele dag gevuld met inspirerende sprekers, workshops en meer. Allemaal om het belang te benadrukken van inclusief onderwijs. Wij spraken bestuurder **Jeroen Spanbroek** en schooldirecteur **Roel Braeken** over het verloop van de studiedag, en hoe ze bezig zijn en blijven met inclusief onderwijs.

Door Rshaart Aumaj

‘Wat gebeurt er achter de deur? Als je binnenstapt, wat ervaar je dan, wat voel je dan? Is de beleving van leerlingen en werknemers dan ook echt dat iedereen erbij hoort?’

Jeroen Spanbroek

ERVARING VAN DE BESTUURDER

STWT heeft laatst een mooie studiedag georganiseerd op het thema inclusief onderwijs. Wat is jouw visie op dit thema?

Jeroen - 'Mijn eigen visie op inclusief onderwijs is voor de themadag niet zozeer een factor geweest. Dat was voornamelijk de groeiende behoefte om meer samen te werken: om de kracht van 16 scholen te gebruiken om op een aantal thema's meer voor elkaar te krijgen. Eén van die thema's was inclusie, in allerlei vormen. Ik merkte in mijn eerste honderd dagen dat dat een thema was dat heel erg speelt, en een thema dat mij door mijn achtergrond als werkende in het regulier onderwijs, preventief onderwijs en bij IKC's aanspreekt.'

Hoe ben je van het signaleren van die behoefte tot de bedoeling van de studiedag gekomen?

'Langzaam heb ik samen met mijn ondersteuningsteam het thema 'Samen STWT: iedereen hoort erbij' opgebouwd. De ondertitel sluit aan bij het uitgangspunt van openbaar onderwijs, dat iedereen welkom is. En dat gaat mij niet alleen om aan de deur, maar juist: wat gebeurt er achter de deur? Als je binnenstapt, wat ervaar je dan, wat voel je dan? Is de beleving van leerlingen en werknemers dan ook echt dat iedereen erbij hoort? En wat betekent dat nou voor ons als professionals? Wat betekent dat voor mij als bestuurder, maar ook voor leerkrachten in de klas, en de algehele ondersteuning? Die dialoog hebben wij geprobeerd op gang te brengen in onze studiedag.'

Kan je iets vertellen over hoe de studiedag was ingericht?

'Ik ben in de opzet van de studiedag begonnen met mijn eigen verhaal over inclusief onderwijs. Om te laten zien waarom ik daarvoor sta, waarom ik dat zo belangrijk vind, heb ik verteld over mijn broertje die op 14-jarige leeftijd een ongeluk heeft gehad waarbij hij hersenletsel heeft opgelopen. Ik liet zien waar hij wél mee kan doen met de samenleving, en waar hij niet mee kan doen.'

Daarnaast was Audry Bron te gast als keynote spreker. Zij heeft ons meegenomen in het concept 'bondgenoten'. Het idee daarvan is: we hebben allemaal bondgenoten nodig in ons leven, maar we kunnen ook allemaal bondgenoot zijn. En hoe kan je nou een échte bondgenoot zijn, een authentieke? Ze heeft potentiële rollen besproken, en een aantal hele concrete handvatten gegeven over hoe je bepaalde onderwerpen bespreekbaar maakt.'

Jeroen Spanbroek
Bestuurder

Stichting Westelijke
Tuinsteden (STWT)

16 scholen voor openbaar
onderwijs in Nieuw West, waar-
onder één school voor SBO

Hoe zijn jullie aan de slag gegaan?

'Essentieel is om kennis op te doen om zo begrip te krijgen voor verschillende perspectieven. We zijn daarvoor, verdeeld met 600 mensen over 17 workshops, aan de slag gegaan met uiteenlopende onderwerpen over diversiteit en onderwijs. We spraken in teams over de ontwikkelingen op de scholen de afgelopen vier jaar, waar we de komende jaren aan willen werken als STWT zijnde, en wat we daarvan willen meenemen in de nieuwe strategie.'

Wat kwam daaruit voort?

'Het is ongelooflijk wat een kracht er vrijgekomen is op dit thema. Alle mensen die bij STWT werken, werken er omdat ze zich betrokken voelen bij ieder kind en iedereen daaromheen. Daardoor ben ik tot de conclusie gekomen dat dit een thema is waar wij de komende jaren als STWT aan blijven werken. Daar heb ik ook een groep leidinggevendenden voor samengesteld, die samen met mij kunnen kijken hoe we zorgen dat deze dialoog verder gaat.'

‘Hoe kunnen we de dialoog binnen onze scholen leiden en zorgen voor een veilige omgeving?’

Dat klinkt als een mooi idee! Hoe hou je als bestuurder, na zo'n studiedag, je scholen gemotiveerd om met inclusief onderwijs aan de slag te blijven?

'Je merkt dat er allerlei vragen op tafel komen door de dialoog te starten. Ondertussen zijn we ook bezig met ons nieuwe strategisch beleidsplan, om de nieuwe koers van onze stichting te bepalen. Bij onze leiderschapsdag hebben we de dialoog verder gezet; wat vinden we nou van ons als leiders? Hoe kunnen we de dialoog binnen onze scholen leiden en zorgen voor een veilige omgeving? Daarnaast leg ik drie keer per jaar schoolbezoeken af, en bij elk bezoek vraag ik hoe de studiedag geland is, en hoe het gesprek over inclusie verder is gegaan: wat gebeurt ermee in de teams?'

Dus je doet persoonlijk navraag bij de scholen hoe het is geland, en activeert het onderwerp daarmee opnieuw. Je hebt het ook over de komende jaren. Wat zijn jullie plannen voor de komende vijf jaar?

'Het is in ieder geval duidelijk dat wij hierin verder gaan. De volgende stap maak ik samen met de directeuren. Het allerbelangrijkste als bestuurder is dat je samen met de mensen om je heen die stappen zet en blijft prikkelen om die stappen te zetten.'

Heb je een voorbeeld van zo'n kortetermijn stap?

'Ja, wat ik graag wil doen binnen mijn leiderschapsteam is nieuwsgierig zijn naar de verschillende perspectieven. Ik zie nu dat een paar van onze scholen, met veel verschillende achtergronden en culturele feesten, in gesprek zijn gegaan om een geschikte vorm te vinden voor culturele feesten. Het openbaar onderwijs is niet van een bepaald feest, maar waar zijn we dan wel van? We vinden het wel belangrijk dat iedereen kennis heeft van de feesten die de kinderen op school vieren.'

Hoe ondersteun je de scholen hierin?

'We hebben een paar scholen met de ambitie om de inclusieve school van de wijk te zijn, met hen ben ik in gesprek over hoe we ze kunnen ondersteunen. Dat gaat niet alleen maar over geld, maar ook over hoe je de ondersteuning organiseert. Daar heb je geld én expertise voor nodig. Met Orion, het SWV en betrokkenen uit het SO kijken we hoe we daar een ondersteuningsstructuur kunnen maken waardoor kinderen die normaal naar het SBO of SO zouden gaan op die school kunnen blijven.'

Welke rol zie je daarin weggelegd voor het samenwerkingsverband?

'We hebben al veel contact en een goede band. De uitvoeringsorganisatie van het SWV kan een faciliterende rol spelen, bijvoorbeeld door verbindingen te leggen tussen scholen van verschillende besturen die ook bezig zijn met het creëren van inclusieve scholen. Daar kan je een expertisenetwerk omheen bouwen. Daar hoort de expertise van het S(B)O, het SWV én de zorg bij. Vervolgens vind ik het aan mij als bestuurder, dat die scholen ook in staat gesteld worden om die verbindingen te leggen. Bijvoorbeeld door te helpen om de juiste keuzes te maken bij de afweging tussen werkelijk inclusief onderwijs en de normatieve druk vanuit het OCW, twee dingen die vrij haaks staan op elkaar.'

Een mooie visie. Zou je nog iets willen meegeven aan andere scholen en schoolbesturen over hoe ze inclusief onderwijs aan de slag kunnen?

'Mijn grote tip is: loop er niet om heen, maar ga het gesprek aan. Het is een moeilijk onderwerp. Maar ga met je professionals het gesprek aan en formuleer met elkaar ambities.' ■

'Mijn grote tip is: loop er niet om heen, maar ga het gesprek aan'

ERVARING VAN DE DIRECTEUR

Wat is jouw visie als directeur op inclusief onderwijs?

Roel - 'Mijn visie is dat iedereen welkom is bij onze scholen.

Realistisch gezien moeten we wel de zorg kunnen bieden die het kind nodig heeft. Per individu moeten we afwegen of dat haalbaar is binnen de school, en dat verschilt ook weer per school. Maar het uitgangspunt is dat iedereen welkom is en erbij hoort. Zolang het in het belang van het kind is, willen wij zoveel mogelijk realiseren voor het kind binnen de muren van onze school, of daar in de buurt.'

Hoe gaat die samenwerking in de buurt?

'Sinds kort is de pilot BEN in de Buurt van start gegaan in Osdorp en Bos en Lommer. In Osdorp maken wij daar ook deel van uit. Daar proberen we door nog meer samenwerking in de buurt te realiseren dat kinderen zoveel mogelijk op de reguliere school kunnen blijven.'

Nog een mooi nieuw initiatief inderdaad. Laatst hadden jullie ook een mooi initiatief in de vorm van de studiedag over inclusief onderwijs.

Kan je daar kort iets over vertellen?

'De studiedag zelf ging over inclusief onderwijs in de breedste zin van het woord; over passend onderwijs, maar ook alle vormen van diversiteit kwamen aan bod. We hadden sprekers te gast, bekeken een interne documentaire en bezochten als schoolteams verschillende workshops. En dat sloeg aan, dat

maakte wel wat los bij de teams.'

Hoe heb je je teams voorbereid op de studiedag?

'In Osdorp waren we met het team eigenlijk al volop bezig met gesprekken over het concept zijnswording, ook wel subjectwording: wat komt er allemaal op je pad en wat betekent dat? Wat betekent dat vervolgens voor inclusief passend onderwijs, maar ook voor diversiteit en seksuele diversiteit? En hoe kijken we bijvoorbeeld tegen vieringen aan?'

Gaat dat anders op de Osdorpse Montessorischool dan op de Slotermeerschool?

'De Osdorpse Montessorischool doet dat heel erg vanuit de visie van Montessori, maar bij de Slotermeerschool bespreken we ook waar het openbaar onderwijs voor staat, en wat bijvoorbeeld een pedagoog als Gert Biesta daarover zegt. Vanuit die visies hebben we gekeken naar Inclusief Onderwijs, wat goed aansloot bij de studiedag. Ook de BEN in de Buurt pilot sloot goed aan op de studiedag.'

De culturele vieringen op openbare scholen horen we vaker voorbij komen. Hoe zijn jullie daarmee bezig op jullie scholen?

'We zitten midden in dat proces. Bij de Osdorpse Montessorischool zijn we al bezig met het daadwerkelijke plan, bij Slotermeer staat het op de agenda, maar is het nog niet zo ver. Je merkt wel dat het iets is waar we bewuster mee bezig zijn. Dingen die voorheen vanzelfsprekend leken staan we nu meer bij stil om te vragen: waarom vieren we dit eigenlijk? Wat is het doel van de viering? Vaak kom je er dan achter dat je iets viert om met elkaar in verbinding te staan, of ergens aandacht

Roel Braeken
Duo-directeur bij
twee scholen

Slotermeerschool &
Osdorpse Montessori
School (STWT)

aan te geven. We denken dan na over hoe we daar uitwerking aan geven.'

Hoe motiveer je als directeur je school om met inclusief onderwijs aan de slag te gaan, en ook na de studiermee bezig te blijven?

'Mijn ervaring is dat het meer leeft dan een aantal jaar geleden. Binnen de Slotermeerschool hebben we iemand die meedoet aan het programma Waaghalzen van STWT: daarin krijgt een selectie individuen de kans en middelen om op school een project op te zetten of uit te zoeken. Op de Slotermeerschool heeft dat geleid tot presentaties en lesmateriaal rondom de thema's diversiteit en inclusiviteit. Ook bij de Osdorpse Montessori School leeft het onderwerp erg, voornamelijk in de vorm van gesprekken en bewustwording.'

Wil je nog iets meegeven aan je collega's uit het werkveld om met inclusief onderwijs aan de slag te gaan?

'We zijn snel geneigd om vanuit ons eigen denken en structuren bepaalde zaken in te vullen, dus het is goed om ons daarvan bewust te zijn, zodat we ook een bredere blik kunnen krijgen op hoe anderen erin staan. Dat begint met bewustwording van je eigen positie. ■

‘Het begint met bewustwording van je eigen positie.’

